

УКРАЇНСЬКІ ГУМАНІТАРНІ НАУКОВІ ШКОЛИ *
(міжнародна наукова конференція)

* Ukrainian humanitarian scientific schools
International scientific conference

Місце проведення: Київ, Україна
19 лютого 2023

Venue: Kyiv, Ukraine
February 19, 2023

УДК 001.1

ББК 29

UDC 001.1

BBK 29

Українські гуманітарні наукові школи (міжнародна наукова конференція)

---

* Ukrainian humanitarian scientific schools | International scientific conference

Місце проведення: **Київ, Україна** | Venue: **Kyiv, Ukraine**

19 лютого 2023 року | February 19, 2023

ОФОРМЛЕННЯ ЦИТАТИ:

Батюченко В.А., Дудар З.В., Мазурова О.О. Дослідження методів рішення транспортних задач лінійного програмування // Українські гуманітарні наукові школи (міжнародна наукова конференція). Видавництво ACADEMCONF.COM // Київ, Україна, 19 лютого 2023. с. 4 - 13.

ISBN 978-970-8405-12-1

© 2023 Видавництво ACADEMCONF.COM | Publisher ACADEMCONF.COM

© 2023 Автори статей | Authors of the papers

Адреса електронної пошти: info@academconf.com

Адреса видавця (редакції): **LV-1007, Рига, Латвія**

Операційний офіс: **65039, Одеса, Україна**

ЗМІСТ (CONTENT)

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (LAW SCIENCES)

- 1. Zhdanova Katerina Volodimirivna, Irchyshyna Maryna Vitaliivna**
CURRENT PROBLEMS OF LEGAL TERMINOLOGY 4-6
- 2. Гутник Даниїл Едуардович, Карповський Сергій Вікторович**
ВИКОРИСТАННЯ КІБЕРПРОСТОРУ В ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....7-10
- 3. Жданова Катерина Володимирівна, Зеленський Євген Сергійович**
ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДУ МАТЕРІАЛУ
З ПРЕДМЕТІВ «ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА» ТА «ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА»
ТА ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ
ДЛЯ КУРСАНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ СИСТЕМИ МВС 11-15
- 4. Задорожня Ілона Ігорівна, Карповський Сергій Вікторович**
ВЗАЄМОДІЯ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ З ІНШИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ 16-20
- 5. Новіков Данило Олексійович, Телійчук Віталій Григорович**
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ 21-25

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ (PUBLIC ADMINISTRATION)

- 6. Наумик Антон Сергійович, Ядловська Ольга Степанівна**
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ..... 26-30

ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ (ECONOMICS & MANAGEMENT)

- 7. Пушкар Ірина Андріївна, Коренєва Наталя Олексіївна**
СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ
ІНСТРУМЕНТ ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ..... 31-35

ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА (PEDAGOGY & EDUCATION)

- 8. Пишна Наталія Іванівна, Клим Мар'яна Ігорівна**
ДІЯЛЬНІСТЬ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА ЩОДО ПРОТИДІЇ
КОНФЛІКТАМ СЕРЕД УЧНІВ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ
В УМОВАХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ..... 36-41

ПСИХОЛОГІЯ (PSYCHOLOGY)

- 9. Домотенко Каріна Олександрівна, Захаренко Людмила Миколаївна**
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ КУРСАНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ..... 42-46
- 10. Макогончук Наталія Віталіївна**
РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ЛІДЕРА..... 47-51

СПОРТ ТА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА (SPORT)

- 11. Глян Тетяна Дмитрівна, Марков Роман Анатолійович**
ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ В ЖИТТІ КУРСАНТІВ..... 52-55

ЮРИДИЧНІ НАУКИ (LAW SCIENCES)

УДК 34

Zhdanova Katerina Volodimirivna

cadet of the 2th year of the educational and scientific institute of
law and specialist training for units of the National Police
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Irchyshyna Maryna Vitaliivna

senior lecturer of the Department of Ukrainian culture and foreign languages
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

CURRENT PROBLEMS OF LEGAL TERMINOLOGY

Abstract: problems of legal terminology and methods of solution.

Keywords: legal terminology, law terminus, official language.

Legal terminology is a very significant fragment in literary dictionary, because it has information for each country essence. Legal terminology expresses concepts in the legal field of social life and defines it in legal literature (laws, acts, dictionaries, etc.). The purpose of theses is the problem of the use of legal terminology in legislation of Ukraine. It is possible to single out the main problematic of legal terminology, namely it was training, its correctness in professional life by lawyers and jurists, as well as the problem of conditions for its appropriate use.

Since it is legal terminology is one of the most ambiguous branch terminology systems, it should be noted that it is used in detail not only in professional language, but also in the usual environment and spheres of language communication. The study

and state of legal terminology is evidence of the level of development of the state, nation, society and legal awareness in distinctive manifestations of culture - political, linguistic, intellectual, etc. Legal vocabulary depends on experience of the state, which was accumulated over all the years of legal regulation of social relations.

Every year legal terminology develops and becomes much wider, but its application in many areas is incorrect and incompatible. Legal words have a great and versatile meaning, therefore they should be used correctly and in the right places, if not after this, legal terms lose their significance and the meaning of their application. In my opinion, another problem in legal terminology is what legal terms are mostly borrowed words that are not used only in the Ukrainian language, but also in many languages of the world. A very large amount of words has exactly one origin, in these words there is no distinction between them cannot be considered as different concepts.

Due to the lack of a single a well-founded concept of normative terminology and there is a problem with it using. Unfortunately, in Ukrainian legislation legal terminology is not given due attention. The entities entrusted with the power to implement the law often do not understand the meaning behind the use of the term in a specific law and whether it corresponds to the scope of the terms already established by the legislation.

The difference between a "term" and an "ordinary" word, as noted Ukrainian linguist, doctor of philological sciences, professor E.F. Skorokhodko, that the term has distinct features that are not acceptable in a commonly used word, or that the term is devoid of features, specific "ordinary" word, and in the corresponding characteristic - numerical ratios of the degree of manifestation of each of these features. That is, if you think about this opinion can be understood that every word can be a term, but it is it will become so only under the condition of actualization - its removal from the lexical system of general literary language and the introduction of terms into the system.

I completely agree that the problem of legal terminology is needed to decide, because it is not the correct study and use of the terms in legislation leads to misunderstanding between legal institutions. Legislation needs to pay attention to the

reproduction of legal terms to ensure the correct use and study of legal terminology. I am convinced that this problem complicates interpretation of legal norms, and it must be resolved.

REFERENCES:

1. <https://www.ukrinform.ua/rubric-preshall/3139338-uridicna-terminologia-problemi-standartizacii.html>
2. <http://justa.com.ua/blog/problemi-standartizatsiyi-terminologiyi-v-yurisprudentsiyi-na-prikladi-terminu-timchasove-viluchennya-mayna>

УДК 340

Гутник Даниїл Едуардович

курсант 3-го курсу Навчально-наукового інституту з права та
підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Карповський Сергій Вікторович

викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ КІБЕРПРОСТОРУ В ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

***Анотація:** у даній роботі наведено роль використання кіберпростору в оперативно-розшуковій діяльності. Враховуючи положення законодавства України наведено випадки, коли поліція може використати кіберпростір. Також проаналізовано діяльність поліції під час оперативно-розшукових заходів шляхом використання кіберпростору.*

***Ключі слова:** оперативно-розшукова діяльність, оперативні підрозділи Національної поліції, кіберпростір, оперативно-розшукові заходи.*

У нормативно-правових актах України термін «кіберпростір» зустрічається дуже рідко. На теперішній час злочини в «кіберпросторі» зростають та виникають набагато більше, ніж будь-які інші правопорушення. Правове регулювання відносин у кіберпросторі має велике значення, особливо в питаннях, що стосуються застосування національного права та компетенції держави (юрисдикції) в цій сфері.

Саме слово «кіберзлочинність» передбачає використання в процесі злочинної діяльності віртуального простору – кіберпростору. Відповідно і методи боротьби з такими злочинами в рамках здійснення оперативно-розшукової діяльності (далі – ОРД) повинні містити не лише стандартні прийоми, але й використання кіберпростору. Ознаками «кіберпростору» є: інформаційний простір (середовище) , утворення або існування за допомогою технічних систем та комунікативне середовище. Саме з цих ознак можна зробити ключове поняття.

«Кіберпростір» - це інформаційне середовище (простір), яке виникає (існує) за допомогою технічних систем при взаємодії людей між собою, взаємодії технічних систем та управлінні людьми цими технічними системами. Після того, як було визначено поняття кіберпростору, розглянемо питання застосування оперативно-розшукових повноважень в кіберпросторі. Згідно ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [1] оперативно-розшукові підрозділи наділено рядом прав, які можуть бути реалізовані в тому числі і в кіберпросторі. Суб'єктами ОРД в органах внутрішніх справ, яким доводиться використовувати кіберпростір, саме для здійснення оперативного розшуку є відділ боротьби з кіберзлочинністю у структурі Департаменту боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми МВСУ [2], та оперативні підрозділи Управління по боротьбі з правопорушеннями у сфері інтелектуальної власності та високих технологій, яке функціонує у Департаменті ДСБЕЗ МВСУ.

Кіберпростір – середовище (віртуальний простір), яке надає можливості для спілкування та/або соціальної взаємодії шляхом забезпечення електронних комунікацій за допомогою Інтернету та/або інших глобальних мереж. Мережі передачі даних. Прикладом проблемних ситуацій можна навести оперативне отримання інформації з поштової скриньки, яка знаходиться, тобто зареєстрована на закордонних серверах, на серверах інших країн. Цей же метод використовується для збору електронних доказів, що зберігаються за кордоном. При цьому слід зазначити, що українським правоохоронним органам назріла

нагальна розробка наказів та системних рекомендацій щодо проведення оперативно-розшукових заходів. Використовуйте кіберпростір, щоб діяти. [3]

Впровадження таких документів у практичну діяльність дозволить заповнити наявні прогалини в цій сфері. Коли оперативним працівникам необхідно через кіберпростір спілкуватися з очевидцями злочину або особами, що становлять оперативний інтерес, з інших країн. Такі дії можуть викликати занепокоєння інших держав щодо контактів їх громадян з іноземцями, особливо якщо правоохоронці працюватимуть під вигаданими іменами. Тому перед учиненням таких дій необхідно ретельно зважити всі ризики та вигоди. У разі виникнення ускладнень необхідно провести консультації з особою, відповідальною за організацію та координацію міжнародної діяльності у складі свого підрозділу. Таким же чином слід діяти в разі використання кіберпростору для спонукання особи, що становить оперативний інтерес, до прибуття в Україну. Підбиваючи підсумки, необхідно зазначити, що на даний момент у правоохоронних органів України існує гостра необхідність у розробці наказу та методичних рекомендацій щодо здійснення оперативно-розшукових заходів шляхом використання кіберпростору. Впровадження таких документів у практичну діяльність дозволить заповнити наявні прогалини в цій сфері.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18 лютого 1992 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
2. Наказ МВС «Про організацію діяльності Департаменту боротьби з кіберзлочинністю і торгівлею людьми МВС України-УМВС» від 24.11.2010 №581 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0581320-10#Text>
3. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>

Hutnyk Danyil Eduardovych

cadet of

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Karpovskiy Serhiy Viktorovich

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**USE OF CYBER SPACE IN OPERATIVE
AND INVESTIGATION ACTIVITIES**

***Abstract:** in this work, the role of using cyberspace in investigative activities is given. Taking into account the provisions of the legislation of Ukraine, cases are given when the police can use cyberspace. The activity of the police during operative and investigative measures by using cyberspace was also analyzed.*

***Keywords:** operatively-investigative activities, operative units of National Police, cyberspace, operatively-investigative activities.*

УДК 355.5

Жданова Катерина Володимирівна

курсант 2 курсу навчально-наукового інституту права та підготовки
фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Зеленський Євген Сергійович

майор поліції, старший викладач кафедри
Тактико- спеціальної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

**ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ МЕТОДИКИ
ВИКЛАДУ МАТЕРІАЛУ З ПРЕДМЕТІВ «ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА
ПІДГОТОВКА» ТА «ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА» ТА ЗАСТОСУВАННЯ
КОМПЛЕКСНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ ДЛЯ КУРСАНТІВ
ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ СИСТЕМИ МВС**

Анотація: в роботі представлено метод вирішення певних проблем викладу практичних дисциплін для підготовки курсантів вищих навчальних закладів системи МВС.

Ключові слова: вогнева підготовка, тактико-спеціальна підготовка.

Цивільна особа повинна пройти важкий шлях задля того щоб працювати в лавах національної поліції. Одним із способів прийняття до лав НПУ є вступ і навчання у вищій навчальних закладах освіти системи МВС зі специфічними умовами навчання. Де крім загальних юридичних дисциплін, курсанти повинні отримати знання з професійної підготовки та вміти їх використовувати на практиці, одними з таких предметів є Вогнева підготовка та тактико-спеціальна

підготовка (далі ТСП) . Під час вивчення та практики з цих предметів, майбутні працівники поліції навчаються основам моделі правильної поведінки під час виконання різноманітних повноважень НПУ, вивчають технічну характеристику зброї, практикуються у стрільбі, вивчають закони, що регламентують законність застосування певних спеціальних засобів або прийомів боротьби. Ці знання слугують правилами забезпечення ефективного, законного та безпечного несення служби. Починають вивчення вищезазначених дисципліни, ще з самого початку вступу до університету , бо існує багато аспектів котрі повинні розуміти та вміти подолати поліцейські.

Метою мого наукового дослідження стане аналізування проблематики викладення цих дисциплін для курсантів університетів системи МВС зі специфічними умовами навчання та введення нових методів викладання.

Актуальність роботи полягає у тому, що кафедра ТСП є невід'ємною від навчання майбутніх поліцейських, а тому багато знавців проводять дослідження, розробляють нові методики та намагаються вирішити нагальні проблеми дисциплін, які відносяться до неї. У сучасному світі, де в Україні панує війна, діяльність НПУ пов'язана з встановлення правильного контакту з людьми, для з'ясування більшого обсягу інформації, поліцейськими заходами, застосуванням спеціальних засобів та застосуванням зброї.

Для забезпечення достатнього рівня знань та навичок та для ефективного працювання кафедри ТСП, створюються величезна кількість методичок, підручників, пишуть наукові дослідження, затверджують нормативно-правові акти, розробляють багато нових тактик для практики. Такі автори, як О.Ю. Конев, О.М. Дьорова та інші провідні науковці, досліджують та виробляють нові методичні рекомендації, які дійсно варти уваги .

Службова підготовка включає в себе не тільки дисципліни кафедри ТСП , а ще такі предмети, як домедична підготовка та спеціальна фізична підготовка. В сукупності це і є базисом професійної підготовки, але прийнято вважати їх, як різні дисципліни з різним планом навчання та внаслідок цього у курсантів

формується окремі навички, а на практиці поліцейським треба поєднувати набуті знання з кожної дисципліни, Існує багато випадків, коли правоохоронці під час виконання служби повинні, крім застосування фізичної сили, вміти надати домедичну допомогу, користуватися знаннями з тактико спеціальної підготовки або використовувати вогнепальну зброю . З цього випливають певні проблеми, наприклад, коли поліцейський допускає помилки через незадовільний рівень знань з одного чи кількох вищезазначених предметів й невміння комплексно використовувати набуті знання , що призводить до проблем виконання повноважень поліцейськими.

Застосування вогнепальної зброї є найбільш суворим заходом примусу. [2] Згідно з положеннями закону України про національну поліцію, існує 3 заходи примусу : застосування спеціальних засобів, застосування фізичної сили та вогнепальної зброї. Для засвоєння знань, курсанти вивчають окремо три дисципліни, ТСП та вогневу підготовку для опанування знань з використання спеціальних засобів та застосування вогнепальної зброї. На заняттях зі спеціальної фізичної підготовки практикують прийоми боротьби та затримання особи. В курсантів формується певні навички, вони вміють влучно стріляти, знають як застосувати кайданки або фізично побороти особу, але не має досвіду використовувати це у комплексі, бо викладачі дисциплін розповідають і показують різні техніки. Курсанти запам'ятовують щось з ТСП, щось з вогневої, а щось з спеціальної фізичної підготовки, навички можуть категорично різнитися між собою або суперечать один одному.

Як я вважаю, кращим виходом з цього, буде поєднання дисциплін, у вигляді викладу матеріалу практичних дисциплін, зазначених вище, одним викладачем, протягом одного курсу, так з плином часу в курсантів будуть різні погляди на ті, чи інші ситуації та методи їх вирішення .

Отже, одним із методів вирішення проблем - є об'єднання зазначених дисциплін, як одне ціле, а наслідком з цього стане набуття комплексних навичок, які дійсно будуть корисні курсантам, а у подальшому й діючим працівникам

НПУ. Також такий підхід буде більш доцільним й для підвищення кваліфікації вже працюючих поліцейських, бо з плином часу певні знання забуваються й вивчення окремо кожної дисципліни, різними викладачами, призводить до можливих наслідків у вигляді відсутності навчок комплексно використовувати домедичну підготовку, тактико спеціальну, вогневу підготовку та спеціально-фізичну підготовку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Південноукраїнський правничий часопис “Окремі аспекти вдосконалення тактико-спеціальної підготовки майбутніх поліцейських” О.Ю. Конев, О.М. Дьорова 4-2017 [стр 77-79].
2. Закон України “Про національну поліцію” [розділ 4. дата звернення 06.11.2022]

Zhdanova Katerina Volodimirivna

cadet of the 4th year of the educational and scientific institute of
law and specialist training for units of the National Police
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
(Dnipro, Ukraine)

Zelensky Evgen Serhiyovich

major of police, senior vikladach of the department
Tactical and special training
Dnipropetrovsk State University internal references
(Dnipro, Ukraine)

**DETERMINATION OF PROBLEMS OF METHODOLOGY
OF TEACHING MATERIAL FROM SUBJECTS
«TACTICAL-SPECIAL TRAINING» & «FIRE TRAINING»
& APPLICATION OF COMPREHENSIVE TEACHING METHOD
FOR CADETS OF HIGHER EDUCATIONAL
INSTITUTIONS OF POLICE SYSTEM**

***Abstract:** the paper presents a method of solving the problems of the practical disciplines for the preparation of cadets of the main initial foundations of the Ministry of Internal Affairs system.*

***Keywords:** fire training, tactical-special training.*

УДК 340

Задорожня Ілона Ігорівна

курсант 3-го курсу Навчально-наукового інституту з права та
підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Карповський Сергій Вікторович

викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
(Дніпро, Україна)

**ВЗАЄМОДІЯ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ З ІНШИМИ
ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПРИ
РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ**

***Анотація:** у даній роботі зазначено основні підрозділи та організації з якими взаємодіють оперативні підрозділи.. Також зазначено окремі напрямки та форми взаємодії оперативних підрозділів Національної поліції.*

***Ключі слова:** оперативно-розшукова діяльність, оперативні підрозділи Національної поліції, злочини проти громадського порядку.*

Співпраця працівників оперативних підрозділів з іншими підрозділами Національної поліції України є досить важливою під час розкриття злочинів проти громадського порядку, зокрема таких як хуліганство, масові заворушення тощо. Обмін інформації та даними, що є в розпорядженні даних підрозділів, дозволяє своєчасно організувати розшук та затримання злочинців, провести необхідні оперативно-розшукові заходи та слідчі (розшукові) дії, внести, при

необхідності, відповідні зміни в погоджені плани та запропонувати нові ідеї тощо.

Найчастіше оперативні підрозділи взаємодіють із органами досудового розслідування. По-перше, це звернення начальника оперативного підрозділу до начальника слідчого підрозділу. Таке звернення відбувається у кожному разі заведення оперативним підрозділом ОРС щодо осіб, стосовно яких є дані про участь у підготовці до вчинення злочину, підслідного слідчим органу Національної поліції з метою закріплення за такою ОРС слідчого.

По-друге, це обов'язкове надання начальником оперативного підрозділу слідчому матеріалів ОРС. Це відбувається з дотриманням режиму таємності для вивчення та надання в разі потреби рекомендацій щодо фіксації додаткових фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, які засвідчують наявність в їх діях ознак злочину.

По-третє, розгляд матеріалів ОРС під час оперативної наради, яка відбувається за участю начальників оперативного, слідчого підрозділів та працівників, які брали участь у їх підготовці, для визначення повноти зібраних матеріалів та наявності підстав для реєстрації в ЄРДР [1].

Як зазначає С.П. Пекарський, взаємодія різних підрозділів Національної поліції України, державних органів, навчальних закладів і громадськості має на меті попередження та розкриття різних кримінальних правопорушень [2]. В свою чергу, взаємодія працівників оперативних підрозділів з іншими підрозділами поліції полягає в узгодженні діяльності обох сторін, що заснована на законних та підзаконних нормативних актах та направлена на реалізацію певної тактики з метою встановлення та подальшого викриття особи, що вчинила злочин.

Можна визначити такі окремі напрямки та форми взаємодії оперативних підрозділів Національної поліції:

- 1) організаційне забезпечення роботи слідчої групи – обов'язкове включення до СОГ оперативних працівників;

2) організація інформаційного забезпечення (доступ до різних масивів інформації, банків даних: про судимість, злочинні угруповання; аналітичних матеріалів, щодо криміногенної обстановки в регіоні; надання можливості для ознайомлення із адміністративними матеріалами та ін.);

3) затримання підозрюваних або здійснення приводів інших учасників кримінального судочинства тощо.

Щодо спільних дій оперативних підрозділів та працівників підрозділів Національної поліції України слід зазначити, що при огляді місця події вони повинні разом знайомитися з загальною обстановкою місця події, організувати застосування службово-пошукових собак і переслідування злочинця, здійснювати обстеження прилеглої території, разом здійснити подвірньо-поквартирний обхід домоволодінь у районі місця події, виявляти та опитувати осіб, які можуть дати показання про важливі факти скоєння правопорушення.

Важливість виявлення очевидців злочину полягає в тому, що деякі прояви досліджуваних злочинних дій через велику кількість задіяних осіб можна інтерпретуватися по-різному. Серед очевидців можуть бути як знайомі, родичі злочинців, або, навпаки – потерпілих. Тому збільшення кількості виявлених та опитаних осіб надає більш чітку картину вчиненого суспільно небезпечного діяння.

Наголошуючи на важливій ролі в боротьбі з досліджуваними злочинами підрозділів кримінальної поліції, М.І. Рябов зазначає, що вони аналізують оперативну обстановку, вносять корективи в плани роботи з організації боротьби з хуліганством, виявляють причини та умови вчинення хуліганських проявів, здійснюють оперативні заходи для недопущення формування хуліганських груп [3].

Отже, можна зробити висновок з вищевикладеного, що взаємодія працівників оперативних підрозділів з підрозділами Національної поліції України під час розслідування злочинів проти громадського порядку має важливе значення. Обмін інформацією, спільне планування, допомога при

проведенні окремих слідчих (розшукових) дій дає змогу більш швидко проводити розслідування досліджуваних кримінальних правопорушень.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бойко О.П., Кобзар О.Ф., Рогальська В.В., Черняк Н.П. Навчальний посібник: «Організація взаємодії підрозділів Національної поліції під час проведення досудового розслідування». Дніпро, 2017.
2. Пекарський С. П. «Взаємодія оперативних підрозділів ОВС з державними органами, установами та організаціями у запобіганні злочинності серед дітей». Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ: проблеми теорії та практики. Дніпро: 2012.
3. Рябов М. И. Деятельность ОВД по борьбе с хулиганством: Учебное пособие. Академия МВД СССР, 1981.

Zadorozhnya Iona Igorivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Karpovskyi Serhii Viktorovich

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

**INTERACTION OF OPERATIONAL UNITS WITH OTHER UNITS
OF NATIONAL POLICE OF UKRAINE DURING INVESTIGATION
OF CRIMES AGAINST PUBLIC ORDER**

***Abstract:** this work indicates the main units and organizations with which the operative units interact. It also indicates individual directions and forms of interaction of the operative units of the National Police.*

***Keywords:** investigative activity, operational units of National Police, crimes against public order.*

УДК 343.1

Новіков Данило Олексійович

курсант 3-го курсу ННППФПНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Телійчук Віталій Григорович

професор кафедри оперативно-розшукової

діяльності та підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Анотація: в даній роботі розглядається особливості оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження. Адже велике значення має застосування негласної сили, засобів, форм та методів ОРД під час кримінального провадження.

Ключові слова: кримінальне провадження, оперативно-розшукове забезпечення, ОРД.

Дослідження оперативно-розшукового забезпечення (далі – ОРЗ) кримінального провадження завжди займало особливе місце в роботах вітчизняних та зарубіжних вчених. Актуальність даної проблематики пояснюється важливістю ОРЗ на будь-якому етапі розслідування вчиненого кримінального правопорушення.

Погоджуємося з думкою Телійчук В. Г. про те, що у протидії злочинності застосовуються негласні сили, засоби, форми та методи ОРД. На жаль,

застосування негласного апарату, засобів, методів і форм ОРД інколи призводить до дій, які межують з порушенням законів. У зв'язку з цим оперативно-розшукова діяльність, як і будь-яка діяльність, потребує обов'язкового правового регулювання, а процес застосування елементів оперативно-розшукової тактики у протидії злочинності – особливого правового регулювання [1, с.86].

Сучасні тенденції подальшого реформування правоохоронних і судових органів і чинного законодавства, що регулює їх діяльність, а також вдосконалення законодавства, зокрема кримінально-процесуального, знайшли широку підтримку в суспільстві і в зарубіжних країнах, перш за все в Європейському Союзі. Вчені запропонували обговорити окремі неточності, і прогалини як в чинному Кримінально-процесуальному кодексі України, так і в Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» (далі - Закон про ОРД), незважаючи на прийняті в нього зміни після прийняття нового КПК [2]. Залишаються проблемні і невирішені питання про взаємозв'язок і послідовність цих законів.

З одного боку, чинний Кримінально-процесуальний кодекс України докорінно змінив суть організації і проведення оперативно-розшукових заходів в кримінальному провадженні, з іншого боку, оперативні підрозділи залишилися без регламентованих юридичних повноважень, яким вони були раніше.

Таким чином, десятий рік поспіль перед законодавцем стоїть завдання усунення наявних протиріч в цих законах, щоб найбільш ефективно використовувати можливості оперативних підрозділів у протидії кримінальних правопорушень, зокрема такі елементи, як попередження, виявлення, розкриття, припинення і повне, швидке і неупереджене розслідування вже скоєних злочинів та проступків.

Подальше зміцнення на території України правової держави і одночасно вирішення однієї з основних завдань вдосконалення правового механізму захисту прав, свобод і законних інтересів особи, яка перебуває під контролем суспільства, закріплено в нових законодавчих актах і старих нормативно-

правових актах, які покращені існуючими. З прийняттям у 2012 році чинного Кримінально-процесуального кодексу України кримінальне судочинство зазнало істотних концептуальних змін, тому одним з подальших напрямків, здійснюваних в нинішньому стані розвитку України, є синхронізація і вдосконалення законодавства, зокрема, на наш погляд, регламентація процесуальної та оперативно-розшукової діяльності, а також концептуальне вирішення питань оперативно-розшукової діяльності в цілому, в тому числі як в рамках кримінального провадження, так і поза ним, будуть сприяти підвищенню ефективності протидії злочинам, а в майбутньому - кримінальним проступкам. Цю тенденцію ще в 2012 році передбачав А.М. Бандурка, зазначивши, що виклад теорії оперативно-розшукової діяльності має відповідати діям оперативних підрозділів і керуватися сучасним оперативно-розшуковим законодавством і новим Кримінально-процесуальним кодексом України. Практичне застосування норм кримінально-процесуального законодавства, безумовно, покаже «вузькі місця» окремих положень і вимагатиме внесення змін і доповнень [3, с.39].

Після набрання чинності нового КПК та зокрема введення інституту негласних слідчих(розшукових) дій, на перший погляд, можна думати, що роль оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження значно знизилась чи зникає. Замість оперативно-розшукових заходів здійснюються НСРД, які тепер мають на відміну від перших виключно процесуальну природу. Але ж, такі негласні слідчі(розшукові дії) за доручення слідчого здійснюються співробітниками оперативних підрозділів(той самий суб'єкт, який здійснював раніше однойменні оперативно-розшукові заходи). Не менш важливо зазначити і те, що такі НСРД здійснюються у тактичні способи притаманні оперативно-розшуковим заходам. При цьому слід додати, що оперативні співробітники перед їх проведенням здійснюють з метою забезпечення організаційно-практичні та пошукові заходи. Отож, ми впевнено маємо стверджувати нині про неменшу роль оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження [4, с.80].

На жаль, нині у процесі доказування за новим КПК на стадії досудового розслідування значною мірою збереглися колишні підходи. Зокрема, наглядаючий прокурор виявляє недостатньо ініціативи і відповідальності у встановленні осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, хоча і зобов'язаний здійснювати процесуальне керівництво. Немає особливої ініціативи у виявленні таких осіб і з боку слідчого. Разом з тим, за показники встановлення осіб, причетних до вчинення злочинів відповідають оперативні співробітники кримінальної поліції. Як наслідок, несвоєчасно або взагалі ігнорується чи не реалізується оперативна інформація в інтересах кримінального провадження. Слідчі органів поліції, прокурори часто недостатньо готуються, а то й взагалі уникають процесуальної змагальності зі стороною захисту. Отож, за процес розкриття злочинів і результати об'єктивного розслідування кримінального провадження має нести відповідальність процесуальний керівник. Можна з подивом констатувати неодиначні факти, коли навіть до затриманих розшукуваних осіб обираються не співрозмірні запобіжні заходи і вони по декілька разів оголошуються у розшук [4, с.82].

Отже, у підсумку зазначимо, що оперативно-розшукове забезпечення кримінального провадження було і залишаються дієвим інструментом для кримінального судочинства. Окрім того, воно сприяє покращенню взаємодії слідчих та оперативних підрозділів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Телійчук В.Г. Проблеми законодавчого забезпечення оперативно-розшукової протидії організованій злочинності. Актуальні проблеми оперативно-розшукової протидії злочинам. Матеріали науково-практичного семінару ДДУВС. Дніпро, 2018. С. 85-88

2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Відомості Верховної Ради України: кодекс від 13.04.2012, редакція від 25.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n1089> (дата звернення: 25.08.2022 р.)
3. Гусаров С. М. Генезис запровадження негласних слідчих (розшукових) дій у законодавство та практичну діяльність правоохоронних органів України. Європейські перспективи. 2013. № 3. С. 39.
4. Бандурка О. М. Теорія і практика оперативно-розшукової діяльності: монографія. Харків: Золота миля, 2012. 620 с.

Novikov Danylo Oleksiyovych

cadet of the 3rd year of

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Teliichuk Vitaly Hryhorovych

professor of the Department of Operational Investigation
activities and training of specialists for criminal police units

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

OPERATIONAL AND SEARCH SUPPORT

CRIMINAL PROCEEDINGS

***Abstract:** this paper examines the peculiarities of operative investigative support of criminal proceedings. After all, the use of unspoken force, means, forms and methods of criminal proceedings during criminal proceedings is of great importance.*

***Keywords:** criminal proceedings, operational and search support.*

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ (PUBLIC ADMINISTRATION)

УДК 321.01

Наумик Антон Сергійович

здобувач вищої освіти Навчально-наукового інституту

права та інноваційної освіти

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Ядловська Ольга Степанівна

доцент кафедри міжнародних відносин

та соціально-гуманітарних дисциплін

Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти,

кандидат історичних наук, доцент

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

***Анотація:** в роботі представлені інноваційні методи державного управління, їх характеристики та особливості використання, наголошується на важливості реформи по децентралізації влади та публічного впливу.*

***Ключові слова:** держава, управління, інновація, регулятор, політика, реформа, вплив, децентралізація, розвиток, самоврядування, метод.*

Наразі, сучасний світ та його процеси знаходяться у фазі стрімких змін та активних суспільних, економічних та політичних трансформацій, що обумовлюються необхідністю пошуку нових інноваційних методів у підходах до ведення господарської діяльності людини. Ці процеси не можуть оминати і

державу, адже, фактично, вона виступає внутрішнім регулятором даних процесів, налагоджує певну взаємодію між учасниками цього процесу, а також здійснює вплив і урівноважує дану систему. Актуальність зазначеного питання детермінується й тим, що об'єктивна потреба переходу суспільства на якісно новий етап свого розвитку ґрунтується на використанні передових інструментів управління державою. В той час, як держава безпосередньо пов'язана з її народом, а отже висловлює його волю, через демократично вибраних представників.

Державне управління – основоположна функція та діяльність держави, спрямована на забезпечення і здійснення організаційного та контрольного-ревізійного впливу шляхом використання відповідних владних повноважень через демократичні інструменти суспільно-державної ініціативи [1, с. 66].

Таким чином держава та/або її посадові особи, що уповноважені на виконання певних функцій держави напряду можуть впливати на процеси, що пов'язані із здійсненням державного управління, а отже і регуляцією суспільно-політичного та економічного життя населення.

Конституцією України гарантується низка прав своїм громадянам, в тому числі і право на достатній життєвий рівень для себе та своєї сім'ї [2], тому щоб забезпечити належне виконання даного права, держава має впроваджувати та використовувати інноваційні методи державного управління.

До інноваційних методів державного управління, традиційно, відносять наступні: створення державно-приватного партнерства; використання ефективної податкової та митної політики; сприяння розвитку національної освітньої та наукової системи; створення ефективного інституту кредитування бізнесу; введення новітніх ринкових механізмів; розширення адміністративних можливостей органів місцевого самоврядування; ведення ефективної майнової, фінансово-кредитної та інвестиційної політики; впровадження реформи по децентралізації влади та публічного впливу; заохочення конкуренції, захист вільного ринку від монополізації; економічне стимулювання малого бізнесу.

Важливість використання зазначених методів обумовлена ринковою системою економіки, новітніми методами та засобами господарювання, адже час, коли держава активно втручалася у справи бізнесу – минув.

Так, інноваційні інструменти, завдяки яким здійснюється місцевий економічний розвиток, повинні спрямовуватися на: мотивацію окремої місцевості до економічного зростання; формування в певній місцевості суб'єктів господарювання, які, використовуючи наявний ресурсний потенціал, здатні ефективно функціонувати та підвищувати конкурентоспроможність регіону; задоволення місцевих потреб шляхом раціонального використання власних та залучених ресурсів [3, с. 178].

Модернізація системи державного управління нерозривно пов'язана з визначенням оптимальних параметрів, що сприяють формуванню управління як відкритої і динамічної соціальної системи [4, с. 150]. Важливо зазначити й про проєктивне управління, адже у діяльності органів державної влади, їх інноваційна діяльність насамперед стосується підготовки та реалізації різноманітних інноваційних проєктів і організації інноваційної інфраструктури для їх здійснення [5, с. 105].

Доцільно наголосити й на важливості продовження і поглиблення реформи по децентралізації влади, публічного впливу та укріпленні інституційної спроможності об'єднаних територіальних громад, адже саме органи місцевого самоврядування, їх структурні підрозділи та посадові особи, можуть вплинути на процеси, що пов'язані з використанням інноваційних методів державного управління та вдалого здійснення державно-управлінського процесу у зв'язку із їх територіальною доступністю та ефективністю здійсненого системно-управлінського впливу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Наумик А. Побудова ефективної структури державного управління. Розвиток суспільства та науки в умовах цифрової трансформації : матеріали III міжнар. студент. наук. конф., м. Луцьк, 16 груд. 2022 р. С. 66–67.
2. Конституція України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 01.02.2023).
3. Бліщук К. М. Innovative instruments of local economic development. Efficiency of public administration. 2019. No. 59. URL: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.59.2019.178436> (дата звернення: 01.02.2023).
4. Tsybmal B. M. Innovative methods of public personal security management in the context of sustainable development. "Scientific notes of taurida V.I. vernadsky university", series "public administration". 2022. № 2. С. 149–153. URL: <https://doi.org/10.32838/tnu-2663-6468/2022.2/25> (дата звернення: 02.02.2023).
5. Якименко С. В. Концептуальні засади становлення інноваційного механізму державного управління в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 6. С. 104–108.

Naumyk Anton Serhiiovych

Dnipropetrovs'k State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Yadlovska Olha Stepanivna

Dnipropetrovs'k State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

INNOVATIVE METHODS OF PUBLIC ADMINISTRATION

***Abstract:** the paper presents innovative methods of public administration, their characteristics and features of use, emphasizes the importance of reforms to decentralize power and public influence.*

***Keywords:** state, management, innovation, regulator, policy, reform, influence, decentralization, development, self-government, method.*

ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ (ECONOMICS & MANAGEMENT)

УДК 330.3

Пушкар Ірина Андріївна

магістрантка кафедри екологічного менеджменту та підприємництва
Київський національний університет імені Т. Шевченка
(Київ, Україна)

Науковий керівник:

Коренєва Наталя Олексіївна

кандидат економічних наук,
доцент кафедри екологічного менеджменту та підприємництва
Київський національний університет імені Т. Шевченка
(Київ, Україна)

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ВИРІШЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

***Анотація:** у роботі розкрито сутність понять соціального підприємництва та соціального підприємства, розглянуто особливості соціального підприємництва. Наведено статистику в географічному розрізі щодо кількості та результатів діяльності соціальних підприємств в Україні за 2021 рік.*

***Ключові слова:** підприємництво, соціальне підприємництво, розвиток соціального підприємництва, соціальні проблеми, інноваційний інструмент.*

У зв'язку з військовими діями в Україні все більше людей змушені покинути свої домівки, роботу та стати зовнішніми та внутрішніми переселенцями. Також, зростає кількість інших категорій вразливих верств населення, серед яких: бездомні; іммігранти та меншини, що мають недостатні ресурси та можливості або ті, хто став жертвою дискримінації; особи із

затримками розвитку (інваліди розвитку) та їхні родини; особи похилого віку, які не можуть адекватно функціонувати; мігранти та біженці, які мають недостатні необхідні ресурси [1, с. 9]. Саме ці обставини є активатором пошуку нових шляхів розв'язання наявних соціальних проблем. Одним з інструментів вирішення даного питання може стати активізація діяльності соціальних підприємств.

Соціальне підприємництво набуває популярності у світі, оскільки допомагає ефективно вирішувати соціальні проблеми та забезпечувати сталість діяльності організацій, що працюють в цій сфері. Для України воно не є новим явищем, адже ще на початку ХХ століття Митрополит Андрій Шептицький активно впроваджував принципи соціального підприємництва і кооперації у веденні бізнесу на заході України. Також відомі підприємці-меценати Ханенки, Терещенки, Яхненки, Симиренки, Харитоненки та інші інвестували велику частину своїх прибутків у розвиток української освіти і культури та соціальну сферу [2, с. 53].

Соціальне підприємництво – це форма підприємництва, яка має на меті розв'язання соціальних проблем та задоволення потреб певних верств населення шляхом комерційної діяльності. Вони можуть функціонувати у різних секторах економіки країни, включаючи продаж товарів та послуг, виробництво, надання соціальних послуг, а також підтримку громадських ініціатив.

Особливість соціального підприємництва полягає в тому, що вони не мають максимізацію прибутку як своєї основної мети, але при цьому створюють прибуток для забезпечення сталого фінансування та розвитку організації. Дані підприємства зазвичай зосереджені на таких проблемах як бідність, безробіття, освіта, охорона здоров'я, дискримінація, захист довкілля та інші. Тому одним з важливіших завдань таких підприємств є створення соціальної цінності та покращення якості життя людей.

Отже, соціальне підприємство – це:

1) підприємство, яке залучає до своєї роботи перш за все групи людей, що виключені з місцевих ринків праці;

2) бізнес із соціальними цілями, чиї доходи ре-інвестуються в реалізацію місії або на благо спільноти, а не розподіляються серед акціонерів і власників;

3) громадська організація, націлена на соціальні зміни через використання інновацій та підприємництва;

4) підприємства, що виробляють соціально значимі товари чи надають соціально значимі послуги [3, с. 7].

Соціальних підприємців часто називають новаторами, оскільки вони намагаються вирішувати «старі» соціальні проблеми «новими» підприємницькими підходами. Це пов'язано, насамперед, з тим, що традиційний бізнес зайняв найбільш цікаві, з точки зору рентабельності, ніші, і особливістю соціальних груп, які опинилися в складних життєвих обставинах. Фактично, потрібно з часом «поєднати непоєднуване», аби отримати комерційний та соціальний/екологічний ефекти. Наприклад, організація «Ashoka» займається пошуком і підтримкою соціальних підприємців в усьому світі, які пропонують нестандартні рішення для соціальних проблем. Більшість дослідників пов'язують соціальне підприємництво з інноваціями і, навіть саме соціальне підприємництво називають інновацією у соціальній сфері, принаймні у країнах, де СП лише починає розвиватися [2, с. 28].

Діяльність цих підприємств має велике значення для суспільства у вирішенні економічних, екологічних та соціальних проблем. Станом на серпень 2021 року в країні налічувалося близько 1000 соціальних підприємств. Географія розповсюдження соціальних підприємств охоплює всю Україну. Найбільша кількість соціальних підприємств знаходиться у м. Київ (20%), Львівській (10%), Полтавській (6%), Донецькій (6%), Київській (5%), Запорізькій (5%), Харківській (4%) областях. Найменше соціальних підприємств у Волинській області [4].

Соціальні підприємства забезпечували роботою близько 12 тисяч осіб та генерували 0,12% від загальної річної суми доходів державного бюджету від

податків та зборів на доходи фізичних осіб. Пандемія Covid-19 значно вплинула на соціальні підприємства. Дані динамічного моніторингу проекту «EU4Youth – розкриття потенціалу молодих соціальних підприємців у Молдові та Україні» дають підстави припустити, що найближчими роками очікується скорочення кількості соціального бізнесу на 22%, а більшість соціальних підприємств перейдуть у режим виживання та потребуватимуть додаткової фінансової, організаційної та маркетингової підтримки [5]. У зв'язку з цим задля поліпшення ситуації 6 квітня 2022 року Кабінет Міністрів України видав постанову № 331, згідно якої всім працедавцям, за виключенням бюджетної сфери, які приймають на роботу внутрішньо переміщених осіб, передбачена компенсація у розмірі 6 500 грн за кожну внутрішньо переміщену особу протягом двох місяців [6].

Соціальні підприємства націлені на розв'язання існуючих соціальних проблем новими шляхами, тобто вони є інноваційним інструментом. Соціальне підприємництво, у першу чергу, — нестандартний підхід, інновація та відповідальність за громаду та її окремих представників.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Методологічні основи соціального захисту вразливих категорій населення: комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни. [Електронний ресурс]: навч. посіб. для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 231 «Соціальна робота» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Т.П. Руденко, – Електронні текстові дані. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 53 с.
2. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Посібник / Свинчук А.А., Корнецький А.О., Гончарова М.А., Назарук В.Я., Гусак Н.Є., Туманова А.А. – К: ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2017 – 188 с.
3. Зелена книга соціального підприємництва в Україні. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1478NOxn3UMDNoqVTbLADr6bAKNvAnWgF/view>

4. Підтримка соціальних підприємців у 2022 році [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://egaliteint.org/2021/12/22/fyfy/>
5. «Соціальне підприємництво в Україні: Економіко-правовий аналіз», Аналітичний звіт. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://www.euneighbours.eu/sites/default/files/publications/2020-11/Legal%20report%20in%20Ukraine_Ukrainian.pdf
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання роботодавцю компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні» [Електронний ресурс] // № 331 від 20 березня 2022 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/331-2022-п#Text>

Pushkar Iryna Andriivna

Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Kyiv, Ukraine)

Scientific advisor:

Koreneva Natalya Oleksiivna

Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Kyiv, Ukraine)

SOCIAL ENTREPRENEURSHIP AS AN INNOVATIVE TOOL FOR SOCIAL PROBLEMS SOLVING

***Abstract:** the essence of the concepts of social entrepreneurship and social enterprise is revealed in the work, the peculiarities of social entrepreneurship are considered. Statistics are presented in a geographical section regarding the number and results of the activities of social enterprises in Ukraine for 2021.*

***Keywords:** entrepreneurship, social entrepreneurship, development of social entrepreneurship, social problems, innovative tool.*

ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА (PEDAGOGY & EDUCATION)

УДК 113.397.04

Пишна Наталія Іванівна

кандидат філологічних наук, вчитель української мови та літератури,
англійської мови ліцею № 1 Дрогобицької міської ради Львівської області
(Дрогобич, Україна)

Клим Мар'яна Ігорівна

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної педагогіки та корекційної освіти
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
(Дрогобич, Україна)

ДІЯЛЬНІСТЬ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА ЩОДО ПРОТИДІЇ КОНФЛІКТАМ СЕРЕД УЧНІВ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Анотація: в роботі розкрито сутність понять «конфлікт» та окреслено особливості конфліктів у старшому шкільному віці, проаналізовано основні напрямки педагогічної профілактики та вирішення конфліктів, які полягають у здійсненні профілактичної роботи з педагогами, батьками та безпосередньо з учнями старших класів.

Ключові слова: класний керівник, протидія конфліктів, учні старшого шкільного віку, заклади загальної середньої освіти.

Постановка проблеми та її актуальність. У процесі навчальної діяльності старші школярі часто перебувають у проблемних ситуаціях, що призводить до конфліктів. Проте, слід зазначити, що до конструктивного їхнього розв'язання вони ще не зовсім не готові. Здатність вирішувати конфлікти науковці

зазначають як один із проявів соціальної адаптації особистості продуктивності в міжособистісній взаємодії.

Непідготовленість старшокласників до вирішення проблемних ситуацій, що включають конфлікти, ускладнює міжособистісні контакти, унеможлиблює взаєморозуміння дітей і вчительського колективу, перешкоджає досягненню дітьми можливих успіхів у різних видах розвивальної діяльності.

Мета статті – охарактеризувати особливості діяльності класного керівника у процесі протидії конфліктам у закладі загальної середньої освіти.

Виклад основного матеріалу. Школа як найбільш значимий соціальний інститут формального освіти і виховання дітей є тією організацією, що покликана полегшити процес їх соціалізації. Для учня надзвичайно важливо бути успішним в класі або в колі авторитетних однокласників, тобто домогтися справжньої інтеграції в своєму мікросоціумі. Школа стає центром самореалізації своїх вихованців і працює не для отримання ними хороших оцінок сьогодні, а для того, щоб учні були повноцінними членами суспільства як «сьогодні», так і в подальшому [4].

Науковці зазначають, що класний керівник повинен виконувати роль конфліктолога. Його прямим обов'язком – попередження загострення конфліктів і допомога у виході зі складної ситуації та подоланні посттравматичного синдрому. Також він може допомогти всім учасникам навчального процесу рекомендаціями з подолання протиріч, які виникають у взаємодії []. Однією з соціально-педагогічних технологій вирішення конфліктів у школі є медіація. «Медіація в закладах освіти є найбільш ефективним способом розв'язання конфліктів, оскільки надає дитині можливість висловитись і бути почутою, вчить дітей, слухати і поважати інших, запитувати, уточнювати, усвідомлювати свої вчинки і почуття, дозволяє працювати із самим конфліктом, не занурюючись у глибинні психологічні проблеми, забезпечує більш тривалі результати, ніж індивідуальна консультація, чи інші методи розв'язання конфліктів» [1].

Під час здійснення соціально-педагогічного супроводу конфліктних ситуацій в середовищі учнів старших класів пропонуємо розглянути алгоритм діяльності: ідентифікація причин конфлікту та проблеми; визначення та аналіз в конфліктній ситуації моменту, коли можливо було б попередити розвиток конфліктної ситуації; комплексний аналіз причин виникнення конфліктних ситуацій, інтересів; виявлення варіантів вирішення конфлікту та добір ефективних стратегій.

Процес здійснення супроводу конфліктних ситуацій має бути спрямований на формування компетенцій у навчальній, і позанавчальній діяльності. Профілактика конфліктів соціальним у діяльності соціального педагога може реалізовуватися згідно таких напрямів: створення певних обставин, що заважають появі та подальшому формуванню передконфліктних ситуацій; оптимізація організаційно-управлінських обставин роботи закладів загальної середньої освіти; усунення суспільно-психологічних факторів, які провокують розвиток міжособистісних конфліктів.

Конфлікти між старшими школярами в межах закладів загальної середньої освіти класу найчастіше базуються на проявах емоцій чи особистій неприязні. Часто конфлікти загострюються і можуть охоплювати значну кількість людей, включаючи батьків і педагогів. Конфлікт в середовищі старших школярів характеризуються зіткненнями особистостей з різними поглядами, рисами характеру [2].

Розглянемо форми профілактики конфліктів: масові заходи екскурсії; диспути; ділова гра; інтелектуальний марафон; гуртки, секції; об'єднання за інтересами. Всі перераховані вище форми можна віднести як до первинної, так і вторинної профілактики конфліктів.

Методи профілактики конфліктів у діяльності класного керівника:

– словесний – метод викладу матеріалу, усного розповідного викладу нових знань. За допомогою цього методу здійснюється образний виклад фактів, цікавих подій, взаємозв'язків, взаємозалежностей;

– наочний – допомагає підключати всі системи організму для сприйняття інформації (первинна та вторинна профілактика); -

– залучення у діяльність – сукупність засобів і прийомів виховання, які сприяють успішному залученню колективу в діяльність (вторинна і третинна) [4];

– організація діяльності – шляхи закріплення і формування позитивного досвіду поведінки, відносин, дій і вчинків, мотивації (вторинна і третинна);

– аналіз ситуацій – методики включення в навчальний процес глибокого і детального дослідження реальної або імітаційної ситуації, що виконується для того, щоб виявити загальні характерні властивості (третинна);

– метод позитивного прикладу – розвиток особистості відбувається не тільки в результаті впливу слова і думки як засобів роз'яснення і переконання. Виключно велике виховне значення мають позитивні зразки, приклади поведінки та діяльності інших людей;

– включення старших школярів в тренінгові групи з метою корекції негативних емоційно значущих ситуацій їхнього шкільного життя;

– індивідуальна соціально-педагогічна робота з системою цінностей учнів старших класів;

– навчання соціальним навичкам, способам ефективного спілкування, конструктивній поведінці в конфліктних ситуаціях [5].

Значний вплив на профілактику конфліктів у учнів старших класів в закладі загальної середньої освіти здійснює соціальний педагог. Фахівець зобов'язаний втручатися в конфлікти учнів та регулювати їх. Залежно від ситуації може бути застосоване адміністративне втручання.

Робота класного керівника з вирішення конфліктів серед учнів старших класів може вестися за основними напрямками: створення організаційно-педагогічних умов, що перешкоджають виникненню та деструктивному розвитку передконфліктних ситуацій; оптимізація навчально-виховної роботи

навчального закладу; усунення соціально-психологічних причин конфліктів; запобігання особистісних причин виникнення конфліктів.

Висновки. Підсумовуючи сказане, можна зробити висновок, що алгоритм діяльності соціального педагога у процесі соціально-педагогічного супроводу конфліктних ситуацій в середовищі, який включає ідентифікацію причин конфлікту, визначення та аналіз в конфліктній ситуації моменту, коли можна випередити розвиток конфліктної ситуації, спрогнозувати варіанти вирішення конфліктів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бараннік В. Психологічні особливості комунікативної креативності студентів. Вісник психології і соціальної педагогіки : Збірник наукових праць, 2006. №9. С. 24 – 32.
2. Василенко В. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2005. 260 с.
3. Ващенко І. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. К. : Знання, 2013. 408 с.
4. Волкова Н. Професійно-педагогічна комунікація : навч. посіб. К. : Академія, 2006. 256 с.
5. Гаврищак Л. Аналіз теоретичних підходів до вивчення міжособистісних конфліктів у зарубіжній соціальній психології. Проблеми гуманітарних наук: Наукові записки ДДПУ. Вип. 5. Дрогобич: Вимір, 2000. С. 106 – 116.

Pyshna Natalia Ivanivna

Lyceum №1 of Drohobych City Council of Lviv Region
(Drohobych, Ukraine)

Klym Mariana Ihorivna

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Ukraine)

**ACTIVITIES OF CLASSROOM TEACHER REGARDING
PREVENTION OF CONFLICTS AMONG SENIOR PUPILS
IN GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS**

***Abstract:** the paper reveals the essence of the concept of «conflict» and outlines the features of conflicts in senior school age, analyzes the main directions of pedagogical prevention and resolution of conflicts, which consist in the implementation of preventive work with teachers, parents and directly with with pupils.*

***Keywords:** class teacher, conflict prevention, senior pupils, institutions of general secondary education.*

ПСИХОЛОГІЯ (PSYCHOLOGY)

УДК 159.92

Домотенко Каріна Олександрівна

курсантка 103 навчальної групи навчально-наукового інституту № 3
Національна академія внутрішніх справ
(Київ, Україна)

Науковий керівник:

Захаренко Людмила Миколаївна

кандидат психологічних наук,
старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем
психологічного забезпечення та психофізіологічних досліджень
Національна академія внутрішніх справ
(Київ, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2121-0862>

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ КУРСАНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ

***Анотація:** представлено результати проведеного психодіагностичного вивчення особливостей розвитку творчих здібностей майбутніх поліцейських. Визначено, що більшість респондентів із числа курсантів-першокурсників мають середній рівень розвитку творчих здібностей, а високий рівень розвитку творчих здібностей їм не характерний.*

***Ключові слова:** курсанти, творчі здібності.*

Творча діяльність людини – це «форма діяльності, спрямована на створення якісно нових суспільних і особистісних цінностей» [1; с. 34].

Творчий потенціал закладений в кожному з нас, що відкриває потенційні можливості для його розвитку. Творчі здібності людини проявляються в

оригінальності, гнучкості, швидкості. Оригінальність виявляється як формулювання нових, нестандартних ідей; гнучкість – у здатності висувати різноманітні ідеї, звертаючись до різних областей знань; швидкість – у продуктивності діяльності за обмежений час.

У професійному становленні майбутніх поліцейських на етапі професійного навчання у закладі вищої освіти із специфічними умовами навчання важлива є реалізація їхнього особистісного потенціалу [2]. За умови наявності у курсантів особистісних якостей, що відповідають професії, оволодіння ними професією протягом навчання у виші буде успішним [3]. Разом з тим, ефективності особистісно-професійного розвитку курсанта протягом навчання у виші сприяє розвиток його творчих здібностей [4].

З метою вивчення особливостей творчих здібностей курсантів-першокурсників було проведено психодіагностичне вивчення за методикою «Кола» для діагностики творчих здібностей (оригінальності, гнучкості і швидкості) курсантів. Респондентами стали 20 курсантів 1 курсу, які навчаються у Національній академії внутрішніх справ (за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»).

Відповідно до поставленого завдання курсанти повинні були на аркуші паперу із двадцятьма зображеннями кружечків діаметром 2 см намалювати малюнки, використовуючи ці кола та перетворюючи їх в які-небудь незвичайні предмети, протягом обмеженого часу (5 хв). Отримані дані подані у таблиці.

Таблиця. Середньогрупові показники за методикою «Кола»

	Оригінальність	Гнучкість	Швидкість
Мінімальне значення	2	1	4
Максимальне значення	8	7	20
Мода	5	4	10
Середнє значення	4,5	2,9	11,4
Стандартне відхилення	1,57	1,77	4,35

Відповідно до даних таблиці за показником «оригінальність зображення» респонденти набрали від 2 до 8 балів. Гнучкість як здатність респондентів висувати різноманітні ідеї малюнків, не перевершила 7 балів та відображає кількість узагальнюючих слів-понять щодо намальованих ними малюнків. Продуктивність (швидкість) діяльності респондентів відображає використання ними у своїх малюнках від 4 до 20 запропонованих кружечків (найчастіше у використовувалась половина кружечків).

Інтерпретація отриманих результатів проводилася відповідно до рівнів розвитку (високий, середній, низький) оригінальності, гнучкості, швидкості, на основі чого визначався рівень розвитку творчих здібностей кожного респондента.

Визначено, що респондентам характерні середній та низький рівні розвитку творчості. Високого рівня розвитку творчих здібностей немає ні у кого з них. Найбільш характерний для респондентів середній рівень розвитку оригінальності, гнучкості та швидкості, що відповідає середньому рівню розвитку творчих здібностей.

Досить поширеним є поєднання середнього рівня розвитку оригінальності з різними рівнями розвитку гнучкості та швидкості, а саме:

- 1) середній рівень розвитку оригінальності, високі рівні розвитку гнучкості та швидкості;
- 2) середній рівень розвитку оригінальності, низькі рівні розвитку гнучкості та швидкості;
- 3) середній рівень оригінальності та низькі рівні швидкості, гнучкості;
- 4) середні рівні оригінальності та швидкості, низький рівень гнучкості;
- 5) середні рівні розвитку оригінальності, гнучкості та високий рівень швидкості;
- 6) середній рівень оригінальності, низький рівень гнучкості, високий рівень швидкості.

Найменш поширеним є поєднання низьких рівнів оригінальності, гнучкості, швидкості; а також поєднання високого рівня оригінальності з середніми рівнями розвитку гнучкості, швидкості.

Таким чином, більшості респондентів характерний середній рівень розвитку творчих здібностей. Визначено, що кожен десятий респондент із низьким рівнем розвитку творчих здібностей. Респондентів із високим рівнем розвитку творчих здібностей немає.

Перспективами подальших досліджень є вивчення особливостей розвитку творчості (оригінальності, гнучкості, швидкості) курсантів-правшів та курсантів-лівшів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Карпенко Н. А. Психологія творчості: навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 156 с.
2. Захаренко Л. М. Особливості особистісної реалізованості/потенційності курсантів і курсанток. *Юридична психологія*. 2021. Т. 1 (28). С. 48-55. DOI : <https://doi.org/10.33270/03212801>.
3. Захаренко Л. М., Юрченко-Шеховцова Т. І. Дослідження особливостей мотивації до навчання курсантів-першокурсників. *Технології розвитку інтелекту*. 2018. Т. 2. № 10 (21). URL : <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=1941750>
4. Брисковська О. М., Юрченко-Шеховцова Т. І. Можливості розвитку творчих здібностей курсантів як одна з умов успішної адаптації до навчання у ЗВО МВС із специфічними умовами навчання. *Актуальні проблеми психології : зб-к наук. праць Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка. Загальна психологія. Історія психології. Етнічна психологія*. Київ; Ніжин : ПП Лисенко, 2020. Т. IX. Вип. 13. С. 564-575. URL : <http://www.apppsychology.org.ua/data/jrn/v9/i13/6.pdf>

Domotenko Karina Oleksandrivna

National Academy of Internal Affairs

(Kyiv, Ukraine)

Scientific advisor:

Zakharenko Lyudmila Mykolaivna

candidate of psychological sciences,

senior researcher of the scientific laboratory on problems
of psychological support and psychophysiological research

National Academy of Internal Affairs

(Kyiv, Ukraine)

FEATURES OF CREATIVE DEVELOPMENT

ABILITIES OF FRESH-YEAR CADETS

***Abstract:** the results of a psychodiagnostic study of the peculiarities of the development of creative abilities of future police officers are presented. It was determined that the majority of respondents from the number of first-year cadets have an average level of development of creative abilities, and a high level of development of creative abilities is not characteristic of them.*

***Keywords:** cadets, creative abilities.*

УДК 001.165

Макогончук Наталія Віталіївна

кандидат педагогічних наук, доцент

старший викладач кафедри психології,

педагогіки та соціально-економічних дисциплін

Національна академія Державної прикордонної служби України

імені Б. Хмельницького

(Хмельницький, Україна)

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ЛІДЕРА

***Анотація:** в роботі розкрито основні характеристики креативного мислення стратегічного лідера; проаналізовано основні компоненти креативного мислення. Креативне мислення лідера визначається як прояв ініціативи, створення та вирішення нестандартних завдань, відкритість до певних коригувань з іншими та відповідальність за благополуччя інших.*

***Ключові слова:** стратегічний лідер, креативне мислення, лідерство.*

Бути лідером у сучасному все більш складному та швидкоплинному світі стає дедалі складніше. Сьогодні потрібен особливий вид лідерства, щоб залишатися орієнтованими в складних ситуаціях і вибирати дії, не знаючи наперед чи вони спрацюють. Це вимагає певної комбінації навичок і мислення, щоб керувати створенням цінності без дотримання правил. Бути готовим зазнавати невдач, щоб виявити, що справді працює. Стратегічні лідери повинні знати, як керувати конфліктами та вирішувати їх. Лідери можуть мінімізувати рівень конфлікту всередині та між групами, покращуючи свої навички спілкування та слухання. Б. Карлоф, С. Седерберг акцентують на основній ролі лідерства, яка полягає не в генеруванні, а саме в реалізації стратегії, адже

потрібно переходити від планування і контролю – до навчання і підтримки [2, с. 182].

Стратегічне лідерство є одним із багатьох типів лідерства, які використовуються в усьому світі для керівництва компаніями, а також налагодження роботи в колективі. Стратегія дозволяє людині розробити чіткий план для досягнення необхідної мети. Стратегічні керівники заохочують працівників до реалізації своїх ідей, використовують більш розширену систему винагород і заохочень, щоб мотивувати продуктивних і висококваліфікованих співробітників працювати на вищому рівні. Щоб повністю розкрити потенціал стратегічного лідерства, важливо використовувати креативність, бачення та планування, щоб допомогти комусь досягти своїх цілей і майбутніх прагнень.

Стратегічні лідери розвивають своє розуміння шляхом навчання, яке вимагає певної свободи. Керівники повинні делегувати повноваження вниз по ланцюгу командування, дозволяючи працівникам на всіх рівнях робити вибір. Розподіл обов'язків дозволяє стратегічним лідерам зрозуміти, що відбувається, коли вони ризикують. Використання досвіду людей поза звичайною структурою прийняття рішень також з часом підвищує колективний інтелект організації, гнучкість і стійкість [1].

У наші дні лідерство – це не застосування односторонньої влади. Передусім тут йдеться про мобілізацію людей для вирішення проблем, які вимагають нових пріоритетів чи цінностей, нових звичок. Йдеться про те, щоб надихнути їх взяти на себе відповідальність і виконувати роботу, яку можуть зробити тільки вони. Таким чином, стратегічне лідерство потребує стратегічної комунікації. Лідери повинні зробити комунікацію особистим пріоритетом і поширювати її цінність у всьому колективі. Ефективне спілкування та лідерство тісно пов'язані. Підтвердженням цього є Вінстон Черчілль, колишній прем'єр-міністр Великобританії, рушійною силою успіху якого була його майстерність ефективного комунікатора.

Стратегічне лідерство є складною соціальною діяльністю, яка враховує важливі історичні, економічні, технологічні, культурні, соціальні і політичні впливи та виклики. Саме тому важливе місце в діяльності стратегічного лідера відіграє креативне мислення.

Під поняттям креативності розуміють творчу, новаторську діяльність, здатність до продукування принципово нових ідей. Креативне (творче) мислення допомагає досліджувати та знаходити рішення. Креативне мислення лідера визначається як прояв ініціативи, створення та вирішення нестандартних завдань, відкритість до певних коригувань з іншими та відповідальність за благополуччя інших.

Одним із ключових компонентів креативного мислення є швидка оцінка суті проблеми та створення нових рішень. Іншим прикладом креативного мислення є використання свіжих даних для внесення нового значення в проблему.

Застосувати креативне мислення можна до всього: від пошуку нового способу вирішення проблеми до вирішення конфлікту в колективі. Стратегічний лідер повинен бути водночас рішучий і гнучкий, наполегливий перед обличчям невдач, але також здатний стратегічно реагувати на зміни в навколишньому середовищі.

Лідери завжди стикаються зі складними та динамічними проблемами в організаційному контексті, такі як відмінності організацій і різноманітність людей. Щоб вирішувати такі проблеми потрібні навички творчого підходу, генерація креативних ідей, оцінка ідей та створення плану реалізації. Щодо розвитку лідерства, то наголос більше робиться на побудові мережевих стосунків між окремими особами, які покращують співпрацю, та обмін ресурсами [3]. Творче керівництво має бути спрямоване не тільки на розвиток знань, мислення, навичок, а також на розвиток позитивних стосунків, які сприяють як творчості на індивідуальному, так і на командному рівнях. Тут також важливими є

внутрішньо-особистісні фактори, які пов'язані з соціальним аспектом лідерства, наприклад емоційний інтелект і толерантність до неоднозначності.

Стратегічні лідери, навпаки, постійно пильні, відточуючи свою здатність передбачати, скануючи середовище в пошуках сигналів змін, можуть генерувати нові рішення застарілих проблем і вдосконалювати свої стратегічні рішення.

Щоб розвивати свої навички креативного мислення, потрібно вирішувати проблеми, які постають перед вами, ставити себе на місце інших, творчо підходячи. Важливе місце займає зворотний зв'язок у розвитку креативного мислення. Мабуть, найважливішим аспектом зворотного зв'язку є довіра, безпечний простір. Люди частіше просять відгуків у людей, яким довіряють, і вони рідше сприймають негативний відгук особисто, якщо вірять, що інша особа дбає про їхні інтереси.

Стратегічні лідери повинні вміти знаходити спільну мову та досягати підтримки серед зацікавлених сторін, які мають різні погляди та плани. Для цього потрібна активна роз'яснювальна робота. Успіх залежить від проактивного спілкування, зміцнення довіри та частої взаємодії, зворотного зв'язку.

Отже, виховання креативності стратегічного лідера, ініціативи і прийняття ризику є критично важливим під час окремих тактичних операцій і для розвитку кадрового потенціалу.

Важливо розуміти, що мета стратегічного лідерства полягає в зміні або створенні організаційної структури, яка краще пристосована для досягнення цілей організації. Тому мета стратегічного лідерства завжди містить аспект трансформації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

5. Бойко С. Політичне лідерство в Україні: генезис і динаміка розвитку / С. Бойко // Політичний менеджмент. – 2011. – № 6. – С. 91–100.

6. Нестуля С. І. Емоційне лідерство – новий напрям у лідерології XXI ст. / С. І. Нестуля // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. – Сер. : Економічні науки. – 2010. – № 40. – С. 77–83.
7. Розвиток лідерства / Л. Бізо, І. Ібрагімова, О. Кікоть, Є. Барань, Т. Федорів; за заг. ред. І. Ібрагімової. – К.: Проект «Реформа управління персоналом на державній службі в Україні», 2012. – 400 с

Makogonchuk Natalia Vitaliyvna

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
senior teacher of the department of psychology, pedagogy and
socio-economic disciplines

National Academy of the State Border Service of Ukraine
named after B. Khmelnytskyi
(Khmelnytskyi, Ukraine)

**DEVELOPMENT OF STRATEGIC LEADER'S
CREATIVE THINKING**

***Abstract:** the work reveals the main characteristics of the creative thinking of a strategic leader; the main components of creative thinking are analyzed. The creative thinking of a leader is defined as taking initiative, creating and solving non-standard tasks, openness to certain adjustments with others, and responsibility for the well-being of others.*

***Keywords:** strategic leader, creative thinking, leadership.*

СПОРТ ТА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА (SPORT)

УДК 796.03

Глян Тетяна Дмитрівна

курсант її курсу

ННППФПНП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

Науковий керівник:

Марков Роман Анатолійович

старший викладач кафедри

спеціальної фізичної підготовки

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

(Дніпро, Україна)

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ В ЖИТТІ КУРСАНТІВ

***Анотація:** тези присвячені ролі спорту у вихованні рухових навичок курсантів. Детально розкрито поняття фізичної підготовки та наголошено на її необхідності. Актуалізована інформація про основні завдання спортивного виховання в житті курсантів.*

***Ключові слова:** спорт, виховання, курсанти, здоров'я, рух, знання, підготовка, фізичні здібності.*

Фізичне виховання - це комплекс заходів, спрямований на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності.

Заняття з фізичної підготовки спрямовані на виконання таких освітніх завдань. Перш за все, це забезпечити раціональне формування необхідних рухових знань, умінь і навичок, довести їх до високого рівня виконання.

Основними завданнями фізичного виховання є:

1. Розвиток і постійне вдосконалення основних фізичних якостей (сили, витривалості, швидкості, спритності), необхідних для високої працездатності майбутніх працівників поліції;

2. Зміцнення здоров'я і підвищення стійкості організму;

3. Набуття курсантами знань і вмінь у фізичному вдосконаленні людини, підвищення їх компетентності та свідомості;

4. Забезпечення постійного загартування і зміцнення організму курсантів, покращання здоров'я особового складу;

Підтримка фізичної форми є одним з основних завдань курсантів. Таким чином, курсанти з самого початку навчання повинні вдосконалювати і розвивати свої фізичні здібності для виконання поставлених професійних завдань. В цей же час непотрібно підтверджувати той факт, що фізична культура і спорт має значний вплив на розвиток особистості. Особливо впливають спортивні змагання вони сприяють вихованню якостей особистості без яких неможливе професійне становлення майбутнього офіцера. Працьовитість, завзятість, терпіння, воля до перемоги всі ці якості затребувані практично на кожному тренуванні. Крім того, почуття колективізму, вміння працювати в команді, а також вміння керувати, допоможуть курсанту досягнути успіху в майбутньому.

На заняттях з фізичної підготовки викладачі дають курсантам необхідні вправи, а також комплекси вправ, більше притаманні функціональному багатоборству. Не залишаються без уваги прийоми самооборони та затримання порушників під час занять з рукопашного бою. Заняття з фізичної підготовки спрямовані на те, щоб повернути курсанта до розуміння, що в його службі просування по кар'єрній сходинці залежить, насамперед, від здоров'я.

Отже, фізичне виховання і спорт відіграють вагому роль в житті курсантів .Без спорту складно уявити життя курсантів .Завдяки ньому формується особистість ,проявляється характер, терпіння, волевиявлення і покращується здоров'я.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Хацаюк О. В. Застосування новітніх педагогічних технологій в системі професійної підготовки майбутніх офіцерів Національної гвардії України. Психологія та педагогіка сучасності: проблеми та стан розвитку науки і практики в Україні. 2019. Вип. 6. С. 143–146.
2. Забродський С. С., Хацаюк О. В., Нестеров О. С., Власко С. В., Большаков О. О. Впровадження сучасних форм фізичної підготовки у систему професійної освіти майбутніх офіцерів Національної гвардії України. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. Вип. 72, т. 2. С. 47–53.
3. Моргунов О. А., Ярещенко О. А., Хацаюк О. В. Напрямки розвитку військовоприкладних навичок застосування засобів індивідуального захисту та активної оборони курсантами-правоохоронцями. Честь і закон. 2017. № 4 (63). С. 49–55.
4. Г. П. Грибана. Житомир: Рута, 2020. 384 с. Фізичне виховання: проблеми та перспективи.

Glyan Tetyana Dmitrivna

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

Scientific advisor:

Markov Roman Anatoliyovych

Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

(Dnipro, Ukraine)

PHYSICAL EDUCATION & SPORTS IN THE LIFE OF CADETS

***Abstract:** theses are devoted to the role of sports in the development of motor skills of cadets. The concept of physical training is explained in detail and its necessity is emphasized. Updated information about the main tasks of sports education in the life of cadets.*

***Keywords:** sport, education, cadets, health, movement, knowledge, training, physical abilities.*